

2011-12-09

Dnr 43-2011:2169

Huddinge kommun
huddinge@huddinge.se

Rektorn vid Mörtviksskolan
ingrid.gustavsson@huddinge.se

Beslut för grundskola med särskoleelever

---

efter tillsyn av Mörtviksskolan
i Huddinge kommun

Tillsyn av Mörtviksskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Huddinge kommun under läsåret 2011/2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Mörtviksskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 8 -9 november 2011.

Kunskapsresultaten för eleverna på Mörtviksskolan behöver förbättras. Enligt skolans kvalitetsredovisning bedömdes 81 procent av eleverna i årskurs 5 nå de nationella målen i alla ämnen vårterminen 2011. Men i det resultatet var inte skolans elever i de kommunövergripande särskilda undervisningsgrupperna medräknade. Räknas alla elever med så bedömdes 75 procent nå målen i alla ämnen i årskurs 5. Året innan var resultatet 71 procent. Av kvalitetsredovisningen framgår inte resultaten i de enskilda ämnena med undantag av svenska och matematik. Skolan har dock inkommit med en redogörelse över resultaten i årskurs 5 vårterminen 2011 för varje ämne. Enligt denna redogörelse är resultatet för samtliga elever i varje ämne ungefär lika som året innan. Lärarna bedömer i hög grad att eleverna når målen i alla ämnen utom i engelska och matematik och svenska som andraspråk.

Enligt skolans uppgifter bedömdes samtliga elever i grundsärskolan nå sina mål vårterminen 2011 och har även bedömts så åren innan.

Skolan arbetar på ett medvetet sätt för att ge eleverna förutsättningar att nå målen samt informerar elever och föräldrar om målen för utbildningen. Informationen i elevernas individuella utvecklingsplaner behöver dock förbättras, bland annat så att skriftliga omdömen ges i alla ämnen inom de naturvetenskapliga och samhällsorienterande ämnena för årskurs 4-6. Vid verksamhetsbesök ser Skolinspektionen goda exempel på hur skolan arbetar med att ge eleverna kunskaper om vad demokrati kan innebära men trots detta ges eleverna inte alltid möjligheter till ett reellt inflytande över undervisningen och det finns inte angett i planeringen av verksamheten hur utformningen av inflytandet ska ske. För utbildningen i grundsärskolan har inte beslut om utbildningens upplägg fattats för de enskilda eleverna.

Det finns rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd. Rektorn behöver dock säkerställa att samråd sker med elevhälsan samt att det på skolövergripande nivå följs upp och analyseras hur det särskilda stödet utformas och fungerar. På skolan bedrivs ett värdegrundsarbete som brister i vissa delar. Trots att skolan uppmärksammat i enkäter och i sin egen kartläggning att det finns elever som inte känner sig trygga i skolan så kan inte skolan visa att vidtagna åtgärder har förbättrat resultaten. Elever beskriver

också att det ibland kan vara stökigt i matsalen och i några klasser. Skolans plan mot kränkande behandling behöver bättre ange vilka åtgärder som ska vidtas och hur de följs upp.

Rektorn är pedagogisk ledare på skolan och har på relativt kort tid på olika sätt kvalitetssäkrat undervisningen. Rektorn måste dock skaffa sig en bättre bild över om undervisningen är systematiskt inriktad mot de nationella målen och se till att detta ligger till grund för undervisningens utveckling. Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman och rektor måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Mörtviksskolan i Huddinge måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Huddinge kommun att senast den **2012-03-22** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen.

Utbildningen i grundsärskolan är inte upplagd efter elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen och beslut om utbildningens upplägg har inte fattats.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Säkerställa att undervisningen i svenska som andraspråk utgår från och omfattar läroplanens krav (1 kap 11 första stycket § skollagen, 5 kap 14 och 15 skolförordningen, Lgr 11 3.18 Svenska som andraspråk).

- Se till att rektorn beslutar hur utbildningen ska läggas upp utifrån den enskilde elevens förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (11 kap. 8 § första stycket skollagen).
- Se till att samråd sker med elevens vårdnadshavare innan beslut fattas (11 kap. 8 § andra stycket).
- Se till att det finns dokumenterat hur elevernas utbildning är upplagd (11 kap. 8 § skollagen).

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Se till att utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten (4 kap. 14 § första stycket skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande).
- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll (4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande och 2.8 rektors ansvar).

Trygghet och studiero

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka bedömningsområdet kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Se till att det vid skolan genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 6-7 §§ skollagen).
- Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn (6 kap. 10 § skollagen).
- Se till att skolan har rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen (6 kap. 10 § första stycket skollagen).

- Se till att det för varje skolenhet finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

Rektorn fattar inte beslut om särskild undervisningsgrupp enligt författningarnas krav.

Trots att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Se till att beslut om särskild undervisningsgrupp fattas enligt författningarnas krav (3 kap. 9 § andra stycket och 11 § skollagen).
- Se till att samråd med elevhälsan sker vid utredningen (3 kap. 8 § andra stycket skollagen).
- Se till att beslut fattas om åtgärdsprogram av den som har i uppdrag att göra detta och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).
- Se till att åtgärdsprogrammet följs upp och att insatserna utvärderas löpande (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Se till att de skriftliga omdömena avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven och en sammanfattning av vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

- Se till att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Se till att rektorn tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § skollagen).

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Skolenhetens inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

I detta ingår att:

- Se till att det är tydligt i vilka fall, och till vem, rektorn har överlåtit enskilda ledningsuppgifter eller beslutsbefogenheter (2 kap. 10 § andra stycket skollagen).
- Rektorn försäkrar sig om att den som uppgifter överlåtit till har tillräcklig kompetens och erfarenhet (2 kap. 10 § andra stycket skollagen).

Personalkompetens

Personalen vid skolan har inte utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet personalkompetens.

I detta ingår att:

- Se till att lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva (2 kap. 3 § 1985 års skollag i förening med 33 § införandelagen samt 2 kap. 13 § skollagen).

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Alla elever har inte lika tillgång till den utbildning som anordnas.

Huvudmannen ser inte till att eleverna fullgör sin skolgång.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömningsområdet erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

I detta ingår att:

- Se till att grundskolan erbjuder eleverna språkval i enlighet med författningarna (9 kap. 6 § skolförordningen).
- Se till att grundsärskolan erbjuder eleverna modersmålsundervisning i enlighet med författningarna (11 kap. 10 § skollagen).
- Se till att skolan har rutiner för att rapportera långvarig frånvaro till huvudmannen (7 kap. 2 § första stycket, 22 § skollagen).

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Kunskapsresultaten för eleverna i Mörtviksskolan behöver förbättras. Enligt skolans kvalitetsredovisning bedömdes 81 procent av eleverna i årskurs 5 nå de nationella målen i alla ämnen vårterminen 2011. Men i detta resultat var inte skolans elever i de särskilda undervisningsgrupperna medräknade. Om dessa elever räknas med beräknas 75 procent nå målen i alla ämnen i årskurs 5. Året innan var resultatet 71 procent. Av kvalitetsredovisningen framgår inte resultaten i de enskilda ämnena med undantag av svenska och matematik. Skolan har dock inkommit med en redogörelse över resultaten i årskurs 5 vårterminen 2011 för varje ämne. Enligt denna redogörelse är resultatet för samtliga elever i varje ämne ungefär lika som året innan. Lärarna bedömer i hög grad att eleverna når målen i alla ämnen utom i engelska och matematik och svenska som andraspråk.

Av Skolverkets nationella statistik för vårterminen 2010 framgår att andelen elever som nådde kravnivån i de nationella proven i år 5 i respektive delprov i engelska var lägre eller lika genomsnittet för rikets resultat, i matematik genomgående lägre än riket, medan resultatet i svenska var högre än riksgenomsnittet. På grund av att antal elever är få, så saknas nationell statistik för resultatet i svenska som andraspråk. Skolan har dock inkommit med sådan redogörelse. Där framgår att resultatet är lågt. Skolan uppger att detta beror på att alla elever utom en som deltog är från förberedelseklassen och därmed relativt nyanlända.

Enligt skolans verksamhetsredogörelse bedöms 75 procent av eleverna i årskurs 3 nå målen i alla ämnen våren 2011. Ämnen där eleverna inte når målen enligt skolans verksamhetsredogörelse är svenska, svenska som andraspråk, matematik och idrott. Enligt skolan bedömdes 86 procent av eleverna i årskurs 3 i de vanliga klasserna nå målen i svenska och svenska som andraspråk och matematik vårterminen 2011. I bedömningen är det ungefär lika stor andel pojkar (85 procent) som flickor (85 procent) som når målen i dessa ämnen. Det är stor skillnad mellan lärarnas bedömning av måluppfyllelse i ämnena och resultaten på de nationella ämnesproven. Endast 51 procent av eleverna når kravnivån för samtliga delprov i årskurs 3. Det är även en stor skillnad mellan pojkar och flickors resultat på ämnesproven. Pojkarnas resultat (31 procent) är avsevärt lägre än flickornas (67 procent). Skolans egen analys av skillnaderna mellan pojkarnas resultat på nationella proven och deras måluppfyllelse i ämnena är att flera av dem enbart missat ett eller två delprov. Resultaten från de 4 eleverna från de kommunövergripande särskilda undervisningsgrupperna är inte medräknade i ovanstående statistik.

Enligt skolans uppgifter bedömdes samtliga elever i grundsärskolan nå målen vårterminen 2011 och har även bedömts så åren innan.

Resultat värdegrundsarbete

Enligt Skolinspektionens enkät finns det en skillnad mellan hur elever upplever elevernas trygghet jämfört med skolans lärare. I årskurs 5 har 87 procent av eleverna besvarat enkäten och av dessa svarar 17 procent att de ibland är rädda i skolan. Enbart 85 procent av eleverna instämmer i att de känner sig trygga i skolan. Andel pedagogisk personal som svarat på skolan är 79 procent. Personalen har ett högre index på sina svar jämfört med personal på samtliga skolor som tillfrågas av Skolinspektionen. Exempelvis instämmer 100 procent av personalen i påståendet att i den här skolan finns det vuxna till hands för elever som behöver någon att prata med.

Kommunens egen enkät visar att elevernas värdering av området Trygghet något försämrats under läsåret 10/11 från föregående år. Skolans egen kartläggning har under två år i följd uppmärksammat att skolgården är ett område där kränkningar kan förekomma. Trots detta framkommer i de intervjuer och samtal Skolinspektionen fört med elever att det finns elever som upplever att det finns områden på skolgården som upplevs som otrygga där bråk kan uppstå och där rastvakterna ibland inte är till hands. Elever beskriver också att det ibland kan vara stökigt i matsalen och i några klasser.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen.

Utbildningen i grundsärskolan är inte upplagd efter elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen och beslut om utbildningens upplägg har inte fattats.

Motivering:

Enligt skollagen ska utbildningen följa de riktlinjer och mål som anges i läroplanen. Av skolförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska. De bestämmelser som återfinns i läroplanen om ämnet svenska som andraspråk anger att ett av ämnets syften är att ge eleverna rika möjligheter att kommunicera utifrån sin kunskapsnivå, att utveckla sina kunskaper om uttal, ord och begrepp samt utveckla förmågan att välja och använda språkliga strategier.

Rektorn får besluta att en elev ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner, om eleven har förutsättningar för det. Samråd med elevens vårdnadshavare ska ske innan beslut fattas.

Av intervju med rektorn framkommer att undervisningen i svenska som andraspråk är organiserad så att eleven följer undervisningen i svenska som modersmål och ett par

gångar i veckan får stöd av skolans speciallärare som är inriktad på kursplanen i svenska som andraspråk. Lärare bekräftar att ordinarie undervisning utgår från kursplanen för svenska. Skolinspektionen bedömer att detta medför att eleven inte får en undervisning som följer de anvisningar om ämnets syfte som anges i kursplanen.

Vid tillsynen framkommer att lärarna bedömer att det finns elever inom grundsärskolan som skulle kunna läsa någon kurs enligt grundskolans läroplan och det finns också elever där lärare funderar kring om eleven bör få undervisning inom tränings skolans ämnesområden. Det finns dock inga beslut eller dokumentation om utbildningens uppbygg för varje elev.

Skolinspektionen förelägger därför Huddinge kommun att se till att undervisningen i svenska som andraspråk utgår från och omfattar läroplanens krav. Skolinspektionen förelägger också Huddinge kommun att se till att beslut fattas om undervisningens uppbygg för varje elev inom grundsärskolan.

Författning:

1 kap 11 § första stycket 11 kap. 8 § skollagen, 5 kap 14 och 15 §§ skolförordningen, Lgr 11 3.18 Svenska som andraspråk

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

Bedömning:

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen

Motivering:

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. Skollagen fastställer också att utformningen av inflytandet ska anges i samband med planering av verksamheten. Av läroplanen framgår vidare att lärarna svarar för att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Lärarna är vidare ansvariga för att tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Läroplanen pekar också ut rektorn som ansvarig för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

I den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av finns ingen planering av hur inflytandet ska utformas. I intervjuer med elever framkommer att eleverna uppfattar att det är lärarna som planerar undervisningen och att det skiljer mellan lärarna i vilken grad eleverna ges inflytande. I skolans kvalitetsredovisning anges att färre elever tycker att de får vara med och påverka innehållet i skolans egen enkät jämfört med året innan. Lärarna beskriver att skolan har uppmärksammat under flera år att elevers inflytande är ett angeläget arbetsområde. Lärarna beskriver att de tänker och diskuterar kring

frågan och att de till viss del, genom att prata om kunskapskraven, genom klassens kvalitetsarbete och exempelvis genom omröstningar ger eleverna möjligheter till inflytande. Men det finns inte någon gemensam strategi för att se till att eleverna har inflytande med start från planeringen av undervisningen.

Därför förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Författning:

4 kap. 9 och 14 §§ skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande och 2.8 rektors ansvar

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering:

I skollagen beskrivs huvudmannens och skolans skyldigheter för att motverka kränkande behandling. Här framgår att det vid varje verksamhet ska bedrivas ett målinriktat arbetet för att motverka kränkande behandling. Som en del i detta ska det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs vid enheten. Planen ska också redogöra för de åtgärder som avses att påbörjas eller avslutas under det kommande året samt hur föregående års planerade åtgärder genomförts. Av skollagen framgår också att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

Av intervjuer med elever, lärare och elever framkommer att i några klasser finns problem med bristande studiero. Verksamhetsbesöken som Skolinspektionen gjort bekräftar detta. Elever som Skolinspektionen intervjuar uppger också att det ibland är stökigt i matsalen med hög ljudnivå. Elever uppger vidare att trots att lärarna ger tillsägelser så blir det snart oroligt igen i klassrummen.

Mörtviksskolan följer de rutiner kommunen angett när det gäller incidentrapportering och rapporterar samtliga incidentrapporter som skrivs på skolan till huvudmannen. Vid intervjuer med lärarna framkommer dock att det råder en osäkerhet bland lärarna när en incidentrapport ska skrivas. Lärarna uppger att det är svårt att ta ställning till om en elev har utsatts för eller misstänks utsättas för kränkningar och när det därför ska skrivas rapport. Det framgår vid intervjuerna att lärarna inte tar sin avstamp från

lagens formulering att en utredning ska ske när en elev anser sig kränkt utan utreder först när läraren misstänker eller finner det troligt att en kränkning skett.

Skolinspektionen har tagit del av Mörtviksskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling. Skolans plan mot kränkande behandling redovisar generella åtgärder för att förebygga kränkande behandling. Planen är dock till stora delar identisk med föregående års plan. Det finns ingen redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder genomförts. Det framgår därför inte om de åtgärder som görs är tillräckliga.

Skolans egen kartläggning har exempelvis under två år i följd uppmärksammat att skolgården är ett område där kränkningar kan förekomma. Trots detta framkommer i intervjuer och samtal med elever att det finns elever som upplever att några områden på skolgården upplevs som otrygga där bråk kan uppstå och där rastvakterna ibland inte är till hands.

Därför förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att vidta åtgärder så att skolmiljön vid skolenheten präglas av trygghet och studiero i alla klasser och så att skolan bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Författning:

6 kap. 6-8 och 10 §§ skollagen

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Rektorn fattar inte beslut om särskild undervisningsgrupp enligt författningarnas krav. Trots att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering:

I skollagen anges hur skolan ska agera om en elev riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller då elever har andra svårigheter i skolsituationen. Rektor är ansvarig för att se till att behovet skyndsamt utreds. I samband med denna utredning ska samråd med elevhälsan ske om det inte är uppenbart obehövt. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd ska rektor, eller den rektor utsett, fatta ett beslut om åtgärdsprogram. Ett åtgärdsprogram ska ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Om beslut om särskilt stöd innebär att stödet ska ges i en annan undervisningsgrupp ska rektorn besluta om detta.

I Mörtviksskolan finns nyanlända elever som får sin undervisning i en så kallad förberedelseklass. Rektorn hade vid tillsynens början inte fattat formella beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Detta åtgärdades före tillsynen avslutades.

Av intervjuer med rektorn, lärare och övrig personal framkommer att lärarna vid Mörtviksskolan anmäler till en elevvårdssamordnare som på delegation av skolans rektor ser till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Enligt rutinen dokumenteras alla anmälningar och rektorn informeras. Rektorn och lärarna uppger att instruktionen till lärarna är att lärarnas uppdrag är att genomföra en pedagogisk utredning för att utröna om eleven är i behov av särskilt stöd. Enligt skolans skriftliga rutin ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Trots detta framkommer vid intervjuer att personal från elevhälsan inte har kännedom om elevs åtgärdsprogram trots att det är uppenbart att så borde ha skett.

Av intervjuer med rektorn, lärarna och övrig personal framkommer att det är otydligt vem som fattar beslut om åtgärdsprogram. Enligt rektorn har denne delegerat åt ansvarig pedagog att besluta om åtgärdsprogram. Detta bekräftas av skolans skriftliga rutin. Rutinen är ny och det är vid tiden för lärarintervjun oklart om den är känd av skolans lärare. Rektorn uppger vid faktagranskningen att rutinen är känd av alla och att lärarna uppfattar de tar beslut om åtgärdsprogram. Lärarna uppger däremot vid lärarintervjun att skolans elevsamordnare beslutar om åtgärdsprogram. Lärarna berättar också att de inte uppfattat att de fattar beslut om åtgärdsprogram utan endast upprättar ett åtgärdsprogram som motsvarar de behov som kartläggningen visat på. Det framgår vidare att lärarna endast uppfattar att de har rätt att formulera åtgärder som inbegriper deras undervisning och möjligheter i klassrummet. Beträffande hur rektor överlätit ledningsuppgifter till ansvariga pedagoger se bedömning under avsnitt Ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

Skolinspektionen har granskat exempel på åtgärdsprogram. I ett exempel för en elev i grundsärskolan har åtgärdsprogram upprättats utan att en pedagogisk utredning har gjorts på skolan. Den pedagogiska utredning som har gjorts på avlämnande skola har inte heller använts vid upprättandet av åtgärdsprogrammet. Den tidigare skolan anger i sin pedagogiska utredning att eleven har behov i matematik och minnesträning. Dessa behov finns inga åtgärder för i åtgärdsprogrammet. I de åtgärdsprogram från grundskolan som Skolinspektionen granskat framgår inte hur de åtgärder som är beskrivna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen förelägger därför Huddinge kommun att vidta åtgärder så att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds där samråd sker med elevhälsan och att beslut om åtgärdsprogram följs upp och utvärderas.

Författning:

3 kap. 8–9 och 11 §§ skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Motivering:

I skollagen anges att eleven och vårdnadshavarna fortlöpande ska informeras om elevens utveckling. Utöver utvecklingssamtalet ska det finnas en skriftlig individuell utvecklingsplan. I denna ska finnas omdömen om elevens kunskapsutveckling i de ämnen eleven får undervisning i och en sammanfattning av de insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen

Mörtviksskolan har redovisat hur de skriftliga omdömena kommer att utformas HT 2011. Där framgår att skolan fortsätter med att sätta omdömen i naturvetenskapliga och samhällsorienterande ämnen istället för i fysik, kemi, biologi, samhällsvetenskap, religion och historia i alla årskurser trots att både det centrala innehållet och kunskapskraven för dessa ämnen skiljer sig åt för årskurs 6.

Av de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av framgår skolans insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och utvecklas så långt som möjligt knapphändigt. Ett nytt mål kan vara att se till att olika arbeten blir klara i tid och att eleven ska visa högre ambitionsnivå. I de fall insatser ska göras av skolan är det otydligt vad som ska göras och av vem.

Mot bakgrund av detta förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att vidta åtgärder så att de skriftliga omdömena sker i varje ämne för årskurserna 4-6 och att eleven och elevens vårdnadshavare informeras fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Det framgår vidare att rektorn ansvarar för enhetens kvalitetsarbete. Skollagen förtydligar också att inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen uppfylls.

Vad rör frågor som de nationella proven, skolans arbete med särskilt stöd och trygghet har Mörtviksskolan uppföljningar av resultatet, analyser och åtgärder för förbättring. Dock saknas analyser på skol-, grupp- och ämnesnivå av kunskapsresultaten i stort. Den analys som görs av dessa resultat är huvudsakligen kopplad till enskilda elevers prestation eller behov av särskilt stöd. Av intervjuer med rektorn och av skolans verksamhetsredogörelse framgår vidare att det finns områden som inte följs upp med en djupare analys trots resultaten. Vid intervjuer med lärarna har lärarna flera exempel på orsaker till resultaten än vilka åtgärder skolan vidtar för att förbättra dessa. Det saknas också resultat och analys av resultaten för de elever som läser ämnet modersmål.

Skolinspektionen förelägger därför Huddinge kommun att vidta åtgärder så att rektorn tar ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten och omsätter resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Författning:

4 kap. 4 § skollagen

Bedömningsområde: Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning:

Skolenhetens inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna.

Motivering:

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn får, enligt skollagen, uppdra åt en anställd som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor.

Enligt skolans rektor har denne delegerat att besluta om åtgärdsprogram till ansvarig pedagog. Rutinen är ny och är vid tiden för lärarintervjun inte känd av skolans lärare. Det måste vara tydligt vem som är ansvarig för av rektorn överlåtna ledningsuppgifter. Så är inte fallet. Det är exempelvis inte tydligt vilken pedagog som avses i de fall en elev är i behov av stöd i flera ämnen. Det är också oklart om rektorn har säkerställt att varje enskild pedagog har kompetens och erfarenhet för att besluta om åtgärdsprogram. Det framgår exempelvis av intervju med lärarna att dessa endast uppfattar att de

har rätt att formulera åtgärder som inbegriper deras undervisning och möjligheter i klassrummet.

Skolinspektionen förelägger därför Huddinge kommun att vidta åtgärder så att det är tydligt i vilka fall, och till vem, rektor har överlåtit enskilda ledningsuppgifter eller beslutsbefogenheter.

Författning:

2 kap. 10 § andra stycket skollagen

Bedömningsområde: Personalkompetens

Bedömning:

Personalen vid skolan har inte utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Motivering:

Enligt skollagen ska personal vid skolan ha utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Av de lärare som undervisar i grundsärskolan på Mörtviksskolan finns lärare med förskollärarexamen men ingen som har en grundskollärarexamen. Flertalet av lärarna som undervisar elever i svenska som andraspråk saknar utbildning i ämnet svenska som andraspråk.

Skolinspektionen förelägger därför Huddinge kommun att vidta åtgärder så att all personal har utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Författning:

2 kap. 3 § 1985 års skollag i förening med 33 § införandelagen samt 2 kap. 13 § skollagen

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning:

Alla elever har inte lika tillgång till den utbildning som anordnas.

Huvudmannen ser inte till att eleverna fullgör sin skolgång.

Motivering:

Enligt skolförordningen ska som språkval erbjudas minst två av språken franska, spanska och tyska. En elev får i stället för ett språk som erbjudits enligt ovan välja bland annat svenska, svenska som andraspråk eller engelska. Enligt skollagen och skolförordningen ska elever inom grundsärskolan erbjudas modersmålsundervisning.

Enligt skollagen ska skolan ha rutiner för att rapportera långvarig frånvaro till huvudmannen.

Skolan erbjuder språkval i tyska, franska eller spanska. Alla elever erbjuds dock inte att läsa svenska eller engelska. Det valet erbjuds i första hand elever i behov av stöd i svenska eller engelska. Lärarna uppger att undervisningen i svenska eller engelska enbart syftar till att ge stöd. Rektorn och lärare är mycket noggranna med att förklara för eleverna att ett modernt språk kan ge meritpoäng i konkurrensen om högskoleplatser och att de därför inte ska välja svenska eller engelska om de inte är i behov av stöd. Skolinspektionen vill erinra om att elever har rätt att få välja att fördjupa sig i exempelvis engelska. Undervisning för att stödja detta måste även erbjudas.

Av tillsynen framgår att ingen elev inom grundsärskolan läser modersmål trots att det finns elever som är berättigade till det. Elever berättar i intervjun att modersmålsundervisningen var för svår och att de därför slutat. Rektorn säger sig sakna kunskap om huruvida modersmålsundervisningen är anpassad för elever som är mottagna i grundsärskolan. Rektorn vet inte om modersmållärarna har kompetens att undervisa elever i grundsärskolan eller hur rutinerna ser ut kring utbildningen.

Skolan har rutiner för bevakning av att eleverna fullgör sin skolgång men det saknas rutiner för att rapportera långvarig frånvaro till huvudmannen. Därför förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att vidta åtgärder så att elevers rätt till utbildning säkras.

Författning:

9 kap. 6 § skolförordningen, 7 kap. 2 första stycket och 22 §§, 11 kap. 10 § skollagen

Bakgrund

Beskrivning av Mörtviksskolan

Utbildningen i Mörtviksskolan består av förskoleklass, årskurserna 1-6 samt särskola årskurserna 1-6. På skolan har tidigare funnits flera kommunövergripande särskilda undervisningsgrupper. Kvar av dessa finns vid tiden för tillsynen en samundervisningsgrupp och en förberedelseklass. Samundervisningsgruppen består av elever med neuropsykiatrisk diagnos som läser enligt grundskolans kursplaner samt elever mottagna i grundsärskolan. Förberedelseklassen består av nyanlända elever som slussas vidare ut till kurser i vanliga klasser så fort de har språkliga möjligheter att delta. I skolan finns även en klass med elever mottagna i grundsärskolan. Ingen elev studerar för närvarande inom inriktning träningskola. På skolan finns 412 elever. Klasserna är åldershomogena med undantag av samundervisningsklassen, förberedelseklassen och särskoleklassen som är åldersblandade. Skolan har denna termin utökats med årskurs 6 och har därmed ytterligare cirka 50 elever.

Skolan är organiserad i fyra arbetsenheter som även har möten årskursvis. På skolan finns en rektor som till sin hjälp att leda skolan har en biträdande rektor. Rektorn tillträdde sin tjänst 1:a augusti 2011. På skolan finns även fritidshem. Biträdande rektor ansvarar för fritidshemmet. Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen beskrivs dock i separat beslut.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Jane Strandberg
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).